
ORGANİZE SUÇ ÖRGÜTLERİ VE ÖZGÜRLÜKLER

*Hasan AYKIN*Polis Akademisi*

Abstract

Organized crime associations have become a great security problem in all over the world in the last three decades. Their effect and penetration have been increasing gradually as a result of their economic power, globalization, exculpation and development in informatics technologies. Organized crime associations today have become a fearsome threat for democracy, the rule of law, functional market, as well as political and economic rights and liberties.

Özet

Organize suç örgütleri çeyrek asrı aşkındır, tün dünyada büyük bir güvenlik sorunu teşkil etmektedir. Küreselleşme, bilişim teknolojilerindeki gelişmeler ve aklamının sağladığı imkânlarla ekonomik olarak ulaştıkları büyüklük bu örgütlerin etki ve nüfuz alanını her geçen gün artırmaktadır. Organize suç örgütleri günümüzde siyasi ve ekonomik hak ve özgürlükler alanları ile demokrasi, hukukun üstünlüğü ve işleyen serbest piyasa ekonomisi için önemli bir tehdit haline gelmiştir.

Giriş

Organize suç örgütleri 1980'lerin ortalarından itibaren tüm dünyada faaliyet alanlarını genişleterek çok boyutlu bir yapı haline gelmiş¹ ve bu değişime

* Doktora Adayı, Polis Akademisi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü.

¹ UN, *Global studies on organized crime*, Vienna: Office for Drug Control and Crime Prevention, 1999, s.4.

paralel olarak gerek ulusal gerekse uluslararası düzeyde her zamankinden daha büyük bir güvenlik sorunu teşkil etmeye başlamıştır. Bunda, küreselleşme, bilişim teknolojilerindeki gelişmeler ile yasal ekonomik sisteme sokularak aklanmış büyük miktardaki kara para önemli role sahiptir.

Günümüzde uluslararası ilişkiler ağına sahip, teknolojinin tüm imkânlarından yararlanan, kendileri ile mücadele eden kolluk ve diğer birimlerden çoğu kez daha organize olan, suç endüstrisi sayesinde elde ettikleri inanılmaz büyüklükteki suç gelirleri ile bir tür çok-uluslu holding niteliğine sahip, ekonomiden siyasete, yargıdan kolluğa kadar pek çok alana nüfuz etmiş suç örgütü yapılarıyla karşı karşıya bulunmaktadır. Korkutma, yıldırma, rüşvet gibi klasik yöntemleri de araç olarak kullanan organize suç örgütleri bu haliyle, politik, finansal, ekonomik ve toplumsal yapı üzerinde doğrudan veya dolaylı bir şekilde etkide bulunmakta; kurumları ve hukuk dâhil sistemleri yozlaştırmaktadırlar. Kişi hak ve özgürlükleri yanında, siyasal ve ekonomik pek çok özgürlük alanına müdahale etmekte ve bu alanların sınırlarını sürekli olarak daraltmaktadır. Bu nedendir ki organize suç örgütleri, ulaştıkları boyut, bireyler ve toplum için oluşturdukları tehdit açısından işlenen suçlarla sınırlı bir güvenlik sorunundan öte bir nitelik kazanmış; hak ve özgürlük alanlarına müdahale eden bir sorun haline gelmiştir. Çalışmada organize suç örgütleri özellikle hak ve özgürlükler açısından oluşturduğu tehdit bakımından ele alınacaktır.

Organize Suç Örgütü

Organize suç örgütü-özgürlük ilişkilerine değinmeden önce, organize suç örgütü kavramı üzerinde kısa da olsa durulacaktır. Çetin organize suç örgütünü; birden fazla kişinin hiyerarşik düzende, disiplinli, sürekli, kamu düzenini bozduğu varsayılan suçları işlemek üzere oluşturdukları örgüt olarak tanımlanmaktadır.² Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele (KOM) Daire Başkanlığı (2007:60) tarafından organize suç; geniş anlamda, cebir ve tehdit uygulanarak, sindirme, korkutma, yıldırma yöntemleri ile haksız ekonomik çıkar sağlamak amacıyla nitelikli bir birleşme olan, bünyesinde dikey yapılanma sonucu hiyerarşi bulunduran ve süreklilik arz eden suç örgütlerinin eylemleri şeklinde tanımlanmaktadır.³

Mafya yapılanmaları ile ünlü İtalya'nın Palermo şehrinde yapılan toplantıda imzaya açıldığı için Palermo Konvansiyonu olarak da adlandırılan

² Çetin, Özek, "Organize Suç", Prof.Dr. Sahir Arman'a Armağan, İstanbul, 1999, s.195.

³ KOM, 2006 Raporu, Ankara: Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele (KOM) Daire Başkanlığı, 2007,s.60.

Sınır aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesinde organize suç örgütü aşağıdaki gibi tanımlanmıştır:

a) "Örgütlü suç grubu" doğrudan veya dolaylı olarak mali veya diğer bir maddi çıkar elde etmek amacıyla belli bir süreden beri var olan ve bu Sözleşme-
de belirtilen bir veya daha fazla ağır suç veya yasadışı eylemi gerçekleştirmek
amacıyla birlikte hareket eden, üç veya daha fazla kişiden oluşan yapılanmış bir
grup anlamına gelir⁴

Avrupa Konseyi organize suçla mücadele için oluşturduğu Rec(2001)11 Rehber ilkeler kapsamında Palermo Konvansiyonunda yapılan tanımı esas almıştır.

Türk Ceza Kanununda (TCK) organize suç örgütü tanımı yapılmamıştır. Buna karşılık TCK madde 220'nin başlığı "Suç işlemek amacıyla örgüt kurma"dır. Maddeye göre örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması gerekmektedir. Aynı zamanda, örgütün sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması şartı aranmaktadır. Yargıtay'ın pek çok kararında işbirliği, örgütsel dayanışma içinde ve süreklilik arz edecek şekilde suç işlenmesi durumunda organize suç örgütünün varlığının kabul edildiği görülmektedir.⁵

Organize suç örgütlerini tek bir tanıma sığdırmak yerine, bu örgütlerin karakteristik özelliklerinden hareket eden yaklaşım konunun anlaşılması açısından daha yararlı gözükmektedir. Buna göre, bir örgütün organize suç örgütü olarak adlandırılabilmesi için aşağıdaki dört zorunlu unsur ile bunlara ilave olarak seçimsel unsurlardan en az ikisine daha sahip olması gerektiği ileri sürülmektedir.⁶ Bir örgütün organize suç örgütü olarak isimlendirilebilmesi için gerekli zorunlu unsurlar aşağıdaki gibidir:

- *Üç veya daha fazla kişinin işbirliği:* Organize suç, bireysel olarak işlenen değil, çok sayıda aktörü bir araya getiren suçtur.

⁴ The United Nations Convention on Transnational Organised Crime (UNTOC). Sözleşme 2003 Eylül ayında yürürlüğe girmiştir. Türkiye Sözleşmenin onaylanmasını 30.01.2003 tarih ve 4800 sayılı Kanunla uygun bulmuştur.

⁵ Yargıtay 8. C.D., 12.03.1998, E.757, K.3533; Yargıtay, 8.C.D., 24.05.2001, E. 2199, K. 11097; Yargıtay 8. C.D., 20.06.2001, E. 9222, K.12098; Yargıtay 8. C.D., 15.11.2001, E. 11826, K.16097; Yargıtay 8.C.D., 19.12.2001, E. 13813, K.17318; Yargıtay 8.C.D., 26.12.2001, E. 13341, K. 17491; Yargıtay 8. C.D. 07.02.2002, E. 14106, K. 1323; Yargıtay 8. C.D. 06.02.2002, E.12511, K. 5812; Yargıtay 8. C.D. 13.02.2002, E. 166, K. 6026.

⁶ CE, *Organised Crime Situation Report 2005 Focus on the Threat of Economic Crime*, Strasbourg: CoE, 2005, s.21.

Üç veya daha fazla aktörün işbirliği içinde hareket etmesi gerekmektedir.

- **Süreklilik:** Sadece belli bir suçu işlemek amacıyla çok organize şekilde bir araya gelmiş üçten fazla kişiden oluşan grup organize suç örgütü değildir. Suç işlemek üzere sürekli olarak veya belirsiz bir süre için bir araya gelinmesi durumunda organize suç örgütünden bahsedilecektir.
- **Çıkar amacıyla hareket etmek:** Organize suç örgütü ekonomik çıkar amacına yönelmelidir. Siyasi amaçlarla hareket etmek söz konusu olduğunda terör örgütünden bahsedilecektir.
- **Faaliyetin konusunun suç olması:** Bir suç örgütünü yasal olarak kurulmuş bir şirketten ayıran özellik organize suç örgütünün faaliyetin konusunun suç teşkil etmesidir. Aksi takdirde, belli sayıda kişinin gelir elde etmek amacıyla oluşturduğu ticari ortaklık söz konusu olur.

Seçimlik unsurlar ise şu şekilde sıralanmaktadır:

- Her üyenin özel bir görev üstlenmesi,
- Bazı iç kontrol ve disiplin türlerinin kullanılması,
- Korkutma ve yıldırma amacıyla şiddet veya diğer araçların kullanılması,
- Rüşvet veya diğer araçlarla politika, medya, kamu yönetimi, kolluk, yargı ve ekonomi üzerinde nüfuz genişletme,
- Ticari ve benzeri işletmelerin kullanılması,
- Kara para aklama.

Organize Suç Örgütleri ve Özgürlükler

Organize suç örgütlerini, adi suçlulardan ayıran özellik, örgütlü olmanın sağladığı avantajların başlı başına toplum için bir tehdit oluşturmasıdır. Çünkü organize suç örgütleri kendilerine karşı yürütülen operasyonları başarısız kılmak, tanık ve ihbarcılara karşı fiziksel şiddet, savcı ve kolluğu tehdit ve bunlara rüşvet verme, alanında en iyi avukatları tutarak yasal sistemi manipüle etme, politik nüfuzdan yararlanmak için siyaseti finanse etme gibi her türlü aracı kullanmaktadırlar.⁷ Bu ise, bireysel kararların yanında yargı ve siyasi bazı kararların özgür iradelerin ürünü olmaması sonucunu doğurmaktadır. Kolay yoldan kazanç sağlanması, yozlaştırma etkisi,

⁷ Kugler, Maurice; Verdier, Thierry ve Zenou, Yves, *Organized Crime, Corruption and Punishment*, Working Paper No. 600, Stockholm: IUI, The Research Institute of Industrial Economics, 2003, s.2.

can ve malla tehdit edilme, şantaj gibi yollarla suç örgütleri bireylerin ve toplumun özgür iradesinin oluşmasını engellemektedir. Böyle bir sürecin sonucunda, kendi geleceğini kendisi belirleme yetisini kaybetmiş, mahkûm olmuş bir toplum ortaya çıkmaktadır.⁸

Organize suç örgütlerinin mülkiyet hakkı, kişinin vücut dokunulmazlığının ihlaline varan ağır özgürlük ve insan hakları ihlallerine sıklıkla rastlamak mümkündür. KOM 2006 Raporunda Türkiye’de “organize suç örgütlerinin gelir elde ettiği alanlar” başlığı altında sıralanan konular aynı zamanda organize suç örgütlerinin özgürlük ihlallerinin yoğunlaştığı alanlara da işaret etmektedir.⁹ Bu alanlar, ihalelerin sonuçlarına etki ederek komisyon alma, iş adamları, gazino, bar, pavyon ve benzeri yerlerden koruma adı altında haraç toplama, haksız otopark işletmeciliği, turizm bölgelerindeki otel ve barların korku ve baskı yolu ile el değiştirmesinden maddi menfaat temin etme, korku, baskı ve hile yolu ile emlak ve arazi satışlarından gelir elde etme, futbolcu transferlerini yönlendirme, maç sonuçları için kulüp yönetimine etkide bulunma, müzik ve medya sektörüne nüfuz ederek menfaat temin etme sıralanmaktadır.

Organize suç örgütlerinin özgürlükler üzerindeki en vahim sonuçları insan ticareti alanında karşımıza çıkmaktadır. İnsan ticareti gerek insan hakları ve gerekse organize suç konusu olarak önemini korumaktadır. İnsan ticareti ile mücadele konusunda Avrupa Konseyi’nin 2005 Mayıs’ında yapılan Devlet Başkanları Zirvesinde İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi (CETS 197) imzaya açılmıştır. Sözleşmenin 4. maddesinde insan ticaretinin tanımı şu şekilde yapılmıştır:

a “İnsan Ticareti” sömürme amacıyla, tehdit, zor kullanma, baskı, kaçırma, kandırma, dolandırma, kişinin içinde bulunduğu zor durumdan yararlanma, kişiyi kontrol eden diğer kişilere satılması veya diğer kişilerden satın alınması gibi araçlar kullanarak kişilerin elde edilmesi, bir başka yere nakli, bir ülkeden başka ülkeye taşınması veya alınıp satılmasıdır. Sömürme, en azından, kişilerin fuhuş veya diğer cinsel şekillerde sömürülmesi, işçi olarak çalışmaya zorlanması, kölelik veya köleliğe eşdeğer muamele yapılması veya organlarının alınmasını içermektedir.¹⁰

Tanımdan da anlaşılacağı üzere insan ticareti temel özgürlüklerden olan kişinin kendi vücudu üzerindeki tasarruf etme hak ve özgürlüğünün ihlalini içermektedir. Başta fuhuş sektörü olmak üzere pek çok alanda insan-

⁸ Ziegler, Jean, *Suçun Derebeyleri Demokrasiye Karşı Yeni Mafyalar*, (Çev. Ali Cevat Akkoyunlu), İstanbul: Doğan Kitap, 1999, s.21.

⁹ KOM, 2007, s.61.

¹⁰ The Convention on Action against Trafficking in Human Beings (CETS 197).

ların modern bir köle gibi kullanılması amacıyla ticareti yapılmaktadır. Birleşmiş Milletler her yıl 500.000'in üzerinde kadının insan tüccarlarının tuzağına düştüğünü tahmin etmektedir.¹¹

Önemli bir gelir kaynağı olarak görülen insan ticareti organize suç örgütlerinin vazgeçemediği temel faaliyet alanlarından birisidir. Örneğin kadın ticareti inanılmaz güç kazançlar sağlamaktadır. Berlin'deki bir sokak fahişesinin günlük hâsılatı 1997 verileri ile ortalama 350 dolardır¹². Bu paranın ancak 14 doları hayatını devam ettirmek ve geride bıraktığı ailesine yardımda bulunmak üzere hayat kadınında kalmaktadır. Sıkça karşılaşılan bir durum da iyi gelir getiren hayat kadınlarının yüksek fiyatlarla bir köle gibi el değiştirmesidir.¹³ Organize suç örgütü, insanları köle haline getirmekte, köle gibi çalıştırmakta, alıp satılabilir bir metaya dönüştürmektedir.

Özellikle cinsel istismar amaçlı insan ticareti, fuhuş ve özellikle de sanal seks sektöründeki büyümeye bağlı olarak artmaktadır. Sanal seks hızla büyüyen bir suç piyasasıdır. Pornografi endüstrisinin yıllık hâsılatı 2005 yılında 57 milyar dolar 2006 yılında ise 97 milyar dolar olarak tahmin edilmektedir. Pornografik içerikli sitelere giriş için her saniye 3075 dolar harcanmaktadır ve 28.258 kişi bu sitelere girmektedir. Sanal pornografi endüstrisinin yıllık kazancı Microsoft, Google, Amazon, eBay, Yahoo!, Apple, Netflix ve EarthLink gibi en büyük uluslararası teknoloji şirketlerinin tümünün yıllık gelirinden daha fazladır.¹⁴ Bu kadar karlı bir alan organize suç örgütlerinin en önemli faaliyet alanlarından biri olmaya devam etmektedir.

Organize suç örgütlerinin devletleri ve uluslararası toplumu tehdit eder bir nitelik kazanmasında, küreselleşme ve bilişim teknolojilerindeki gelişmeler yanında, bu örgütlerin elde ettikleri kara paranın devasa boyutlara ulaşması ve bu kara paranın ekonomiye ve özellikle finansal sisteme sokularak aklanması konusundaki yetenekleri büyük ölçüde etkili olmuştur. Organize suç örgütlerinin önemli bir faaliyet dalı olan uluslararası yasadışı uyuşturucu ticaretinin sadece 2005 yılı değeri 322 milyar dolar olarak hesaplanmıştır.¹⁵ Sahtecilik suçlarından yılda 150 ila 470 milyar dolar, yasadışı

¹¹ Lilley, Peter, *Dirty Dealing, The Untold Truth About Global Money Laundering*, London: Kogan Page, 2004, s.8.

¹² Tüm çalışmada "dolar" ibaresi Amerika Birleşik Devletleri Dolarını ifade etmek üzere kullanılmıştır.

¹³ Ziegler, Jean, 1999, s.120.

¹⁴ Ropelato, Jerry, *Internet Pornography Statistics*, 2008, <http://internet-filterreview.toptenreviews.com/internet-pornography-statistics.html#anchor1> (Erişim: 21.03.2008.)

¹⁵ UNODC, *2007 World Drug Report*, New York: United Nations Publication, 2007, s.170

hafif silah ticaretinden ise 1 ila 4 milyar dolar arasında suç geliri elde edildiği tahmin edilmektedir.¹⁶

Büyük miktardaki suç gelirlerini aklayan uluslararası suç örgütleri çok uluslu şirketler gibi faaliyet gösteren yapıya ve ekonomik büyüklüklere ulaşmışlardır. Örneğin, Kolombiya'nın en bilinen organize suç örgütü Cali Kartel'in değerinin 206 milyar dolar, Çin Triad'larının yıllık hâsılasının 200 milyar dolar, Japon Yakuza'larının yıllık hâsılasının ise 90 milyar dolar civarında olduğu ileri sürülmektedir.¹⁷ Organize suç örgütleri çoğu kez dünyanın sayılı en büyük endüstrilerinden biri olarak anılmaya başlanmıştır.¹⁸ Mali Eylem Görev Gücü (Financial Action Task Force-FATF)¹⁹ 1996 rakamları ile aklanan kara para miktarını 590 milyar ile 1,5 trilyon ABD doları arasında tahmin etmiştir²⁰. Aklama faaliyetinin ise büyük bölümü organize suç örgütleri tarafından gerçekleştirilmektedir. Aklamanın boyutu büyüdükçe suç örgütleri gittikçe büyümekte ve bunlarla savaş neredeyse imkânsız hale gelmektedir.²¹ Çünkü para organize suç örgütleri için kan gibidir. Aklama ise bu sürecin kalbidir. Böylece temiz kan sağlıklı ve zinde kalması için tüm vücuda pompalanmaktadır. Aklamayı başarılı bir şekilde yürüten organize suç örgütleri sürekli olarak büyümekte ve toplumun ve ekonominin her alanına dal budak salmaktadırlar.²² Bu açıdan aklanmış kara para organize suç örgütlerinin yaşam kaynağıdır. Çünkü uyuşturucu ticareti, silah kaçakçılığı, insan ticareti gibi pek çok yasadışı faaliyette bulunanlar arasında en çok tercih edilen değişim aracı nakit paradır. Suçlular için bu paranın kökeninin gizlenmesi suretiyle bir taraftan suçtan uzaklaşılması, diğer taraftan suç gelirinin müsaderesinin önüne geçilerek yasal bir görüntü

¹⁶ Thachuk, K., "Terörizme Destek Veren Kaynaklarla Mücadele", *Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu (Ankara 23-24 Mart 2006)*, Genelkurmay Başkanlığı Terörizme Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Yayını, Genelkurmay Basımevi, 2006, ss. 60-61.

¹⁷ Lilley, Peter, 2006, ssw.18-27.

¹⁸ Lilley, Peter, 2006, s.28, ve Baity, William, "Banking on Secrecy-The Price for Unfettered Secrecy and Confidentiality in the Face of International Organised Crime and Economic Crime", *Journal of Financial Crime*, Vol. 8, No.1,2000, ss. 83-86.

¹⁹ FATF, aklama ve terörün finansmanı ile mücadele için standart koyan, politika geliştiren ve bunların uygulanmasını destekleyen ve denetleyen hükümetler arası bir oluşumdur. 2008 yılı itibari ile 34 üyesi bulunmaktadır. Bunların 32'si ülke, ikisi ise uluslararası kuruluştur. Ayrıca 20'nin üzerinde gözlemci üyesi bulunmaktadır.

²⁰ FATF,, *Money Laundering Policy Brief*, Paris: FATF-OECD, 1999,s.2. FATF daha sonraki yıllarda aklanan kara para miktarı ile ilgili olarak kamu oyuna açıklama yapmama politikasını benimsemiştir (FATF, 2009).

²¹ Carlson, John, "Money Laundering and Corruption: Two Sides of the Same Coin", *No Longer Business as Usual Fighting Bribery and Corruption*, Paris, OECD, 2000, s:129.

²² Aykın, Hasan, "Dünyanın (...) Sayılı En Büyük Endüstrisi Organize Suç Örgütleri ve Kara Para Aklama - I", *Yaklaşım Dergisi*, Sayı 177, 2007, s. 47.

altında kolay bir şekilde kullanılabilir olması, başka bir deyişle aklanması gerekir.

Aklanan büyük miktardaki kara para, organize suç örgütlerine ekonomik gücün yanında itibar ve politik nüfuz da sağlamaktadır.²³ Örneğin Avrupa'da 300 civarında bilinen organize suç örgüte vardır. Bu örgütlerin bilinen 30.000 üyesi bulunmaktadır. Karmaşıklık seviyeleri farklılık göstermesine rağmen suç örgütlerinin çoğu ticaret yapan işletme görüntüsündedirler. Bu örgütler esnek bir lojistik imkâna ve güvenli iletişim araçlarına sahiptirler. Aynı zamanda konusunda uzman kişileri çalıştırmakta, şirket, dernek ve benzeri tüzel kişilikleri kullanarak ortama çok kolay uyum sağlamaktadırlar. İlegal yoldan elde ettikleri paraları örneğin catering, otel, emlak, finansal hizmetler gibi yasal alanlara yatırmaktadırlar.²⁴

Yasal alanda bir iş adamı veya sanayici maskesi altında faaliyet gösteren suç örgütü üyeleri toplumda saygın bir kimlikle yaşamlarını sürdürme imkânı elde etmekte; siyasete, yargıya ve bürokrasiye kolay bir şekilde sızabilmekte ve müdahale edebilmektedirler. Bu şekilde kendilerini vuracak kolu felce uğratma gücü kazanan organize suç örgütleri gerçek ve sürekli bir dokunulmazlığa kavuşmaktadırlar.²⁵ Bu dokunulmazlığın kendisi başlı başına bir özgürlük ihlali niteliği içerirken, aynı zamanda pek çok özgürlük alanının rahat bir şekilde ihlal edilmesine de ortam hazırlamaktadır.

Organize suç örgütlerinin oluşturduğu temel tehlike doğrudan işlenen suçta değil, örgütlü suçun büyük parasal kaynaklarla demokratik karar verme sürecini ve özgürlükleri sürekli olarak olumsuz etkilemesindedir. Çok büyük mali güce sahip suç örgütleri, ekonomik, sosyal ve siyasal hayatta giderek artan oranda etkilerde bulunmaktadır. En önemli etki yargı ve kamu yönetimini etkisi altına almasıdır. Yargı bağımsızlığı, siyasetin inanırılığı, değer yargıları ve hukuk devletinin koruyucu gücü gün geçtikçe zayıflamaktadır. Devlete sızan suç örgütü, devleti de yönetmeye başlamaktadır.²⁶ Oysa hem sistemin kurallarının belirlenmesi, hem de kararlaştırılan kuralların yorumlanması ve uygulanmasında hakem rolünün devlete ait olması gerekirken organize suç örgütleri bu role ortak olmaktadır.²⁷ Bazı özgürlüklerin garanti altına alınması için bir takım özgürlüklerden vazgeçilerek oluşturulan devletin yetki alanı, organize suç örgütlerince hem de hiçbir

²³ Gilmore, William C., *Dirty Money*, Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2004, s.19.

²⁴ Csonka, Peter, *New Tendencies In Organised Crime*, ERA Seminar, Trier, 20-22 February 2003.

²⁵ Ziegler, Jean, 1999, s.52.

²⁶ Ziegler, Jean, 1999, s.249.

²⁷ Friedman, Milton, *Kapitalizm ve Özgürlük*, (Çev. Doğan Erberk ve Nilgün Himmetoğlu), Ankara: Plato Film Yayınları, 2008, s.8.

kural tanınmadan paylaşılır hale gelmektedirler. Bu durum özgürlüklere yönelik en temel tehdidi oluşturmaktadır.

Ziegler, Alman karşı-casusluk örgütünün eski başkanı Eckart Werthebach'ın organize suç örgütleri ile ilgili gözlemine şu şekilde aktarmaktadır:

Örgütlü suç, mali ve iktisadi hayatı, toplum düzenini, kamu yönetimini ve yasal düzeni inanılmaz boyutta gizlice etkiler. Bazı durumlarda politikacılara kendi yasa ve değerlerini dayatır. Bu yolla yavaş yavaş hukukun bağımsızlığı, siyasal çalışmanın inanırlığı ve giderek hukuk devletinin koruyucu yanı kaybolur. Böylece kokuşmuşluk ve yozlaşma kanıksanır olgular olarak kabul edilmeye başlanır. Bütün bunların sonucunda örgütlü suç kurumsallaşır. Bu gelişmenin devamında devlet, vatandaşlarının hak ve özgürlüklerini koruyamayacak hale gelir.²⁸

Suç örgütlerinin aklama ile birlikte yasal ekonomik sistemde de önemli bir yer edinmeleri, bir yandan edindikleri dokunulmazlık zırhı ile pek çok özgürlük alanını rahat bir şekilde ihlal etmelerine imkan tanırken, diğer yandan ekonomik özgürlükler alanında da önemli ihlalleri beraberinde getirmektedir.

Suç örgütleri gerek kara para aklama amacıyla gerekse ellerindeki devasa fonları değerlendirmeye yönelik olarak yasal ekonomik kurumlara yatırım yapmaktadırlar. Böylece organize suç örgütleri birer organize suç Anonim Şirketine (Suç A.Ş.) dönüşmektedir. Çünkü bu örgütler artık klasik anlamda organize suç türleri ile yetinmeden piyasada gelir elde edebilecekleri, sömürebilecekleri her alana el atmakta, o alanda faaliyete geçmektedirler.²⁹ Maliyet hesaplarını dikkate almayan organize Suç A.Ş.'ler yasal sistemdeki yatırımları ile ekonomide rekabet eşitsizliği yaratmakta, kaynak dağılımında etkinsizliğe yol açmaktadırlar. Şiddete başvurmadıkları durumda bile, sermaye kısıtları olmadığı için yıkıcı rekabet politikası ile normal ticari teamüllere göre çalışan şirketlerin piyasadaki silinmesine neden olabilmektedirler.

Organize suç örgütlerinin ticari hayata ne denli hâkim olabileceklerini görmek açısından Rusya uygun bir örnektir. Bu ülkede ticaret hayatı Rus mafyasının izni veya kontrolü altındadır. Mafyayı göz ardı ederek sadece yasal prosedürlere uygun hareket ederek ticari hayatta kalmak neredeyse imkânsızdır. Interpol 1997 yılı için Rusya'da suç örgütlerinin GSMH'nin yüzde kırkını ellerinde bulundurduğunu tahmin etmektedir. 40.000'den fazla işyeri mafyanın yönetimindedir. 1991 sonrasında Rus mafyası özelleş-

²⁸ Ziegler, Jean, 1999, s.19.

²⁹ Carter, David L., "International Organized Crime", School of Criminal Justice, Michigan State University, 1994, www1.cj.msu.edu/~outreach/security/orgcrime.html (Erişim: 24.03.2008).

tirmelerden 2000'den fazla devlet holdinginin sahipliğini eline geçirmiştir. Yine Interpol'ün tahminlerine göre Rus bankalarının yüzde 70'i doğrudan örgütlü suç kartellerinin elindedir.³⁰

Organize suç örgütleri aklama faaliyetleri amacıyla yasal ekonomik faaliyetler yürütürken bu gelirlerine yasal görüntü kazandırmanın yanında, yaptıkları faaliyetlerden elde edecekleri geliri de maksimize etmek istemektedirler.³¹ Normal bir şirkete kârı maksimize ederken giderleri minimize etmek hedef iken; organize suç örgütlerinde geliri maksimize ederken riski minimize etmek hedeflenir.³² Bunun için piyasadaki diğer oyuncuların piyasadan çıkması ve yeni oyuncuların girmesine engel olunması için de yine organize suç örgütü olmanın sağladığı avantajları kullanırlar. Kamu ihalelerine diğer firmaların girişini tehdit ile engelleyebilirler, mal alımı ihalelerinin yüksek bedelle, kamunun mal satışları ve özelleştirme ihalelerinin düşük bedelle kendilerinde kalmasını temin edebilirler. Türkiye'de organize suç örgütlerinin 1990'lı yıllarda banka ihalelerinde kişilerin kimyalarını nasıl bozdukları ve özelleştirmelerde ne kadar etkin oldukları bilinen bir gerçektir. Benzer şekilde korku ve baskı ile gayrimenkullerin, otellerin veya şirketlerin el değiştirmesine de aracılık etmektedirler. Tüm bunlar piyasada etkisizliğe neden olurken, teşebbüs özgürlüğü, rekabet gibi pek çok unsurun dışlanması anlamına da gelmektedir.

Suç örgütlerince yürütülen aklama faaliyetleri sonucunda, ülkelerin yasal hükümetlerinin gerçek anlamda ülkeyi idare etmeleri de zorlaşmaktadır. Kamu görevlileri, profesyoneller ve politikacılar yolsuzluğa karışmakta, ülkenin finansal sistemi riskli hale gelmektedir. Ülkenin istikrarı bozulmaktadır, yasal düzenlemeler, insan hakları, mülkiyet hakları sürekli ihlal edilmektedir. Ekonomik alanda gittikçe büyüyen organize suç örgütleri çok etkilidir; çünkü etkiyi, nüfuzu satın alma gücüne sahiptir.

Suç örgütlerinin politik sistem üzerinde etkili olması ve bu etkiyi artırması ile birlikte, finansal ve ekonomik sistemde manipülasyonlar da artmaktadır, demokratik kurumlar yolsuzluk nedeniyle işlemez hale gelmekte, ülkede güven ortamı yok olmaktadır. Yolsuzluğa boğulmuş bir ortam, uzun süre için çalışmak isteyen girişimci ve yabancı yatırımcı için sermaye getirme yönünden kötü ve cesaret kırıcı olmaktadır.³³ Finansal sistemin bütünlüğü bozuldu-

³⁰ Ziegler, Jean, 1999, ss.101-105.

³¹ Taseva, Slagiana, *Money Laundering*, Akademski Pecat, Mecadonia, 2007, s. 16.

³² Gilmore, William C., 2004, s.17.

³³ Dönmezer, Sulhi (2004), "Örgütlü Suçların Önlenmesi ve Değerlendirilmesi", *Ceza Hukukunun Güncel Kaynakları*, Ed. Sulhi Dönmezer ve Feridun Yenisey, İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları, 2004, s.68.

ğundan dürüst bir şekilde faaliyet gösteren işletmeler piyasadan silinmekte ve böylece ülke, sosyal, ekonomik, politik olarak top yekûn zarar görmektedir.

Sonuç

Organize suç örgütleri günümüzde bireysel, siyasi ve ekonomik hak ve özgürlükler alanları ile demokrasi, hukukun üstünlüğü, etkin bir şekilde işleyen serbest piyasa ekonomisi için önemli bir tehdit unsuru haline gelmiştir. Sadece suç piyasasında faaliyet göstermeyen günümüz suç örgütleri, ekonomiden siyasete, medyadan yargıya kadar toplumun her alanına nüfuz etmeye başlamıştır. Küreselleşme, bilişim teknolojilerindeki gelişmeler ve aklamamanın sağladığı imkanlarla ekonomik olarak ulaştıkları büyüklük bu örgütlerin etki ve nüfuz alanını her geçen gün artırmaktadır.

Organize suç örgütlerinin gerek ulusal gerekse uluslararası toplum için oluşturduğu tehlikenin büyüklüğü bu tehlikeye karşı acil önlemler geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu zorunluluk, bireysel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınması kadar, demokrasinin, hukukun ve ekonomik sistemin düzgün işlemesi için de söz konusudur.

Alınacak önlemlerde bu örgütlerin temel saikının çıkar elde etmek olduğu hususu önemle göz önünde bulundurulması gereken bir konudur. Çıkar amacıyla kuruldukları için, bu örgütlerin gelirlerine, malvarlıklarına yönelmek gerekmektedir. Çünkü araştırmalar, suç örgütleri için gelirden mahrum kalma riskinin işlenen suç için öngörülen cezadan çok daha önemli ve caydırıcı olduğunu göstermiştir.³⁴ Bu nedenle organize suç örgütleri ile mücadelede bu örgütleri suç gelirlerinden mahrum bırakmayı amaçlayan mücadele yöntem ve araçlarının da etkin bir şekilde kullanılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Aykın, Hasan, (2007), "Dünyanın (...) Sayılı En Büyük Endüstrisi Organize Suç Örgütleri ve Kara Para Aklama -I", *Yaklaşım Dergisi*, Sayı 177.
- Baity, William, (2000) "Banking on Secrecy-The Price for Unfettered Secrecy and Confidentiality in the Face of International Organised Crime and Economic Crime", *Journal of Financial Crime*, Vol. 8, No.1.
- Carlson, John, (2000), "Money Laundering and Corruption: Two Sides of the Same Coin", *No Longer Business as Usual Fighting Bribery and Corruption*, Paris, OECD.
- Carter. David L., (1994), "International Organized Crime", School of Criminal Justice, Michigan State University.

³⁴ Reuvid, J. (1995), "Teeth for Regulators and International Standarts of Practice", *The Regulation and Prevention of Economic Crime Internationally*, London: Kagan Page, 1995.

- CE, (2005), *Organised Crime Situation Report 2005 Focus on the Threat of Economic Crime*, Strasbourg: Council of Europe.
- Csonka, Peter (2003), *New Tendencies In Organised Crime*, ERA Seminar, Trier, 20-22 February 2003.
- Çetin, Özek, (1999), "Organize Suç", *Prof.Dr. Sahir Arman'a Armağan*, İstanbul.
- Dönmezer, Sulhi (2004), "Örgütlü Suçların Önlenmesi ve Değerlendirilmesi", *Ceza Hukukunun Güncel Kaynakları*, Ed. Sulhi Dönmezer ve Feridun Yenisey, İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları.
- EU, (2003) "A Secure Europe in a Better World:European Security Strategy", <http://www.eu.int/Solana/securitystrategy.asp>.
- Friedman, Milton, (2008), *Kapitalizm ve Özgürlük*, (Çev. Doğan Erberk ve Nilgün Himmetoğlu), Ankara: Plato Film Yayınları.
- Gilmore, William C., (2004), *Dirty Money*, Strasbourg: Council of Europe Publishing.
- FATF, (1999), *Money Laundering Policy Brief*, Paris: FATF-OECD.
- FATF, (2009), "Money Laundering FAQ".
- KOM, (2007), *2006 Raporu*, Ankara: Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele (KOM) Daire Başkanlığı.
- Kugler, Maurice; Verdier, Thierry ve Zenou, Yves, (2003), *Organized Crime, Corruption and Punishment*, Working Paper No. 600, Stockholm, IUI, The Research Institute of Industrial Economics.
- Lilley, Peter (2006), *Dirty Dealing, The Untold Truth About Global Money Laundering*, London: Kogan Page.
- Reuvid, J. (1995), "Teeth for Regulators and International Standarts of Practice", *The Regulation and Prevention of Economic Crime Internationally*, London: Kagan Page.
- Ropelato, Jerry, (2008) *Internet Pornography Statistics*.
- Taseva, Slagiana, (2007) *Money Laundering*, Akademski Pecat, Mecadonia, 2007.
- Thachuk, K. (2006), "Terörizme Destek Veren Kaynaklarla Mücadele", *Küresel Terörizm ve Uluslararası İşbirliği Sempozyumu (Ankara 23-24 Mart 2006)*, Genelkurmay Başkanlığı Terörizme Mücadele Mükemmeliyet Merkezi Yayını, Genelkurmay Basımevi.
- UN, (1999), *Global studies on orgonized crime*, Vienna: Office for Drug Control and Crime Prevention.
- UNODC, (2007), *2007 World Drug Report*, New York: United Nations Publication.
- Ziegler, Jean (1999), *Suçun Derebeyleri Demokrasiye Karşı Yeni Mafyalar*, (Çev. Ali Cevat Akkoyunlu), İstanbul: Doğan Kitap,